

moderne, demokratiske samfund foregåede decentralisering af ansvaret for statsbyggeriet. Dette ansvar er nemlig udstykket på en række myndigheder, af hvilke ingen selvstændig har haft til opgave at drage omsorg for bygningernes udsmykning, og det nødvendige initiativ i økonomiske og kunstnerisk henseende har derfor manglet, således at man efterhånden ganske har set bort fra bevillinger til sådanne formål.

En nyordning på dette område vil i overensstemmelse hermed foruden de nødvendige økonomiske midler til løsning af de større kunstneriske opgaver kræve oprettelse af et centralt offentligt organ til bestyrelse af disse midler.

Allerede fra 1930'erne har der da også fra forskellige side været udfoldet bestræbelser for at formå staten til at tage skridt til etablering af en mere omfattende kunstnerisk udsmykning af offentlige bygninger.

Således rettede i 1939 den samlede danske kunstnerstand en henvendelse til den daværende regering om, at der ved udførelsen af offentlige bygningsværker skulle afsættes passende beløb til deres kunstneriske udsmykning, når der fra den projekterende arkitekt forelå en begrundet indstilling herom. Henvendelsen fik ikke noget resultat, og sagen rejstes derfor påny i 1941, denne gang af direktionen for kunsthøjsskolen, der under indtryk af de dengang herskende vanskelige økonomiske forhold for en del af kunstnerne, foruden en kunstnerisk udsmykning af statsbygninger, foreslog en bevilling til understøttelse af bildende kunstnere.

Denne henvendelse resulterede i en forhøjelse på 5 000 kr. til 15 000 kr. af undervisningsministeriets bevilling til indkøb af kunst samt i en henvendelse fra statsministeriet til de øvrige ministerier med henstilling om, at der ved opførelsen af nye statsbygninger søgtes afsat midler til en kunstnerisk udsmykning, hvor en sådan efter byggeriets karakter og art måtte findes naturlig. I de følgende år optoges spørgsmålet om at tilvejebringe en fast procentafgift af bevillinger til offentlige byggerier flere gange til overvejelse i undervisningsministeriet, uden at det dog resulterede i en særlig ordning på dette punkt, indtil der i maj 1952 påny rettedes henvendelse herom fra kunstnerorganisationerne til regering og rigsdag.

Denne henvendelse understregedes gennem et stort demonstrationstog til folketinget i december 1953, under hvilket kunstnerorganisationerne med kunsthøjsskolens fulde tilslutning anmodede om nedsættelse af et undervisningsministerielt udvalg,

der blandt andet skulle fremkomme med forslag til en lovgivning om, at 2 pct. af byggesummen ved alt statsligt byggeri skulle indgå i et fond, hvis midler skulle forvaltes af en særlig bestyrelse og anvendes til kunstnerisk udsmykning af nybygninger i samarbejde med byggeforskningsinstituttets arkitekt, samt at man skulle undersøge mulighederne for at tilvejebringe midler også til udsmykning af kommunalt byggeri.

I erkendelse af, at staten i vor tids samfund må have særlige forpligtelser overfor kunsten, nedsatte undervisningsministeren den 3. februar 1954 en kommission, undervisningsministeriets kunsthøjsskolekommission, der blandt andet fik til opgave at behandle spørgsmålet om tilvejebringelse og forvaltning af midler til kunstnerisk udsmykning af offentlige bygninger og andre bygninger, som efter kommissionens skøn måtte findes egnede til at omfattes af et herhenhørende forslag.

Kommissionen har undersøgt, i hvilket omfang, der ydes statsstøtte til kunstnerisk udsmykning af offentlige bygninger i forskellige lande, hvis samfundsstruktur står den danske nær. Det har her ved vist sig, at der i en række vesteuropæiske lande i en årrække har eksisteret ordninger med hensyn til en kunstnerisk udsmykning af statsbygninger, som nærmer sig den, kunstnerorganisationerne her har ønsket gennemført.

Det er endvidere for kommissionen oplyst, at adskillige større europæiske byer årligt yder undertiden endog meget betydelige beløb til kunstnerisk udsmykning i de pågældende byer.

Denne helt nye indstilling overfor kunsten fra det offentlige og især fra statens side, som også nærværende lovforslag giver udtryk for, vil utvivlsomt få en betydningsfuld indflydelse på kunstens udvikling fremover, idet det herigennem nødvendiggjorte samarbejde mellem arkitekt, billedhugger og maler ikke alene vil formå at skabe nye kulturværdier ved at inddrage de bildende kunstnere i den aktive samfundsudvikling, men samtidig være af værdi for befolkningen, som ved dens færden i statslige og kommunale bygninger umiddelbart vil kunne opleve det kunstneriske samarbejdes resultater.

II. Eckersberg-Thorvaldsensfondet.

For at afhjælpe den økonomiske uret mod bildende kunstnere, der af forholdene tvinges til at afhænde deres værker til priser, som står i et åbenbart misforhold til den værdi, værkerne senere viser sig at have, har man i nyere tid i en række lande indført en afgift til kunstnerne ved senere